

LOCALE BELANGEN

ORGAAN VAN DE VEREENIGING VOOR LOCALE BELANGEN.

Verschijnt halfmaandelijks. Abonnementsprijs f 3.— per halfjaar.

De Vereeniging is opgericht in 1912 en als rechtspersoon erkend bij Gouvernementsbesluit d.d. 31 Juli 1922, No. 75. Zij stelt zich ten doel, de ontwikkeling van het gewestelijk en plaatselijk zelfbestuur en de algemeene belangen van locale ressorten te bevorderen.

Commissie van Redactie: H. J. DROST, F. W. M. KERCHMAN, G. de RAAD, R. SLAMET.
Wd. Redactie-Secretaris: F. W. M. KERCHMAN.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.
ALLE STUKKEN UITSLUITEND TE ADRESSEEREN: LOCALE BELANGEN, POSTBOX 38, SEMARANG.

Vaste medewerkers: Mr. L. F. ENGELKES-NIX, Mr. C. J. van HASSELT, Mr. Ch. M. J. HERCKENRATH, GERARD JANSEN,
Mr. M. D. de JONG, Th. van KEMPEN, Mr. A. M. L. A. van KESTEREN, Mr. D. H. LEDEBOER,
Dr. H. J. LEVELT, J. J. ROMBACH.

Voor lokaal-technische aangelegenheden: Secretariaat Technische Commissie: Limburgiastraat 6, Bandoeng.
Vertegenwoordiger in Nederland: J. J. G. E. RUCKERT, Burgemeester van Enschede.

Oud en Nieuw.

Het jaar 1933 is voorbij, 1934 doet zijn intrede. Veel reden om te roemen op het jaar dat heenging is er niet. Wel hielden Nederland en Indië zich op in den zwaren strijd om het bestaan, doch het was meer een strompelend, moeilijk zich voortbewegen dan de krachtige fiere gang van den zelfbewuste. Ook voor de toekomst ziet men geen groote, forsche lijnen getrokken, die uitloopen op krachtige herleving. Alle krachten inspannende om den gaven gulden te behouden, schijnt bij de leidende figuren voor ander groot werk nauwelijks tijd te bestaan. Meer en meer krijgt de malaise een chronisch karakter en schier elke daad der Regeering schijnt meer tot vrucht te hebben verlenging der lijdensperiode dan een definitieve stap in de richting van herstel.

Ook de Decentralisatie in haar geheelen omvang werd door de Regeering getroffen bij Haar moeilijke worsteling tegen den nood der tijden. Voortgaande inperking der financieele bijdragen dwongen enerzijds de Raden de uiterste zuinigheid in acht te nemen, terwijl anderzijds de vrijheid der Raden aanmerkelijk in het gedrang kwam. De geleidelijke losmaking der „zilveren koorde” had niet ten gevolge, dat de Gemeenten en Regentschappen nu ook meerdere vrijheid van beweging kregen. Integendeel, het schijnt of deze vrijheid vermindert in dezelfde mate als de financieele bijdragen der Regeering in de locale huishouding afnemen.

Toen de eerste schaduwen der malaise zich legden over Indië, werd in onze kringen gezegd en betoogd. „Hoe minder steun, hoe meer autonomie”, maar deze voorstelling is er eene gebleken

van broodetende profeten. De logica was er wel, maar de feiten kloppen in het geheel niet met haar in dezen onlogischen tijd.

Voort ging de Regeering met haar inkrimping van subsidiën enz., maar ook in ander opzicht streefde Zij de bezuiniging na. De burgemeesters-tractementen kwamen geheel ten laste van de gemeentelijke begroting, behalve in enkele uitzonderingsgevallen; de functie van burgemeester-assistent-resident werd in enkele gevallen weder gekoppeld, een duidelijke terugtred op den weg der decentralisatie.

Nu gelooven we, dat dit in dezen tijd niet al te tragisch moet worden opgevat. Sterker nog, we meenen, dat hoezeer het einddoel in het oog gehouden behoort te worden, we in dezen tijd ook in dit opzicht eenige beperking moeten kunnen verdragen, Politieke ontwikkeling in de richting van een zuivere parlementaire democratie is en blijft voor ons onlosmakelijk verbonden aan een bestendige welvaart van Ned. Indië. Doch buitengewone tijden, buitengewone maatregelen en als zoodanig moeten we in dezen tijd desnoods welbewust een terugtred niet alleen kunnen aanvaarden, maar ook zelf kunnen doen. Scherp en kritisch moeten we natuurlijk staan tegenover de vraag, of hier werkelijk de nood der tijden drijfveer is of afkeer van de decentralisatie. Is dit laatste het geval, dan moet ook in dezen tijd de strijd voor de locale autonomie met kracht worden gevoerd, doch overigens beide men zijn tijd.

Blijvend kan o.i. de decentralisatie niet worden geknakt, ook niet in dezen tijd. De mededeeling der Regeering in den Volksraad, dat opheffing der Regentschappen in algemeenen zin niet in de bedoeling lag, werd met eenig gelach ontvangen,

doch uit deze mededeeling bleek toch wel, dat de Regeering er niet aan denkt deze gemeenschappen als wezenlijk deel van het bestuur dezer landen te elimineeren.

Integendeel blijkt wel uit de armenzorgvoorstellen, dat de Regeering de decentralisatie een ruime plaats wil blijven geven in den arbeid van den Staat. Hier is ten minste voortgang en wordt den ressorten een nieuw arbeidsveld aangewezen, dat hun zeker beter ligt dan de Centrale Regeering.

Blijkbaar heeft Zij nog vertrouwen in het werk der autonome gebiedsdeelen. En dit moet ieder wel hebben, die onbevangen hun arbeid gadeslaat. Want ook 1933 toonde de innerlijke kracht der Raden ook op financieel gebied. Déconfitures als in Nederland kwamen niet voor; de beknotting der inkomsten werd op lofwaardige wijze opgevangen; de jaarrekeningen sloten met meer of minder beduidende overschotten; tot verzwaring der lasten behoefde niet te worden overgegaan.

Zoo staan de Locale Raden aan het einde van 1933 nog in hun volle kracht, om ook in het ongetwijfeld zware jaar 1934 hun taak naar behooren te vervullen. De toekomst is niet al te licht, het zij zoo, maar toch vertoonen zich ook aan het einde van het wegstervende jaar enkele schijnsels, die misschien het opgaan der zon voorafgaan. Veel is onzeker, maar ook de vervulling der meest zwartgallige profetiën. Het feit, dat de Vereeniging voor Locale Belangen rustig haar werk kon voortzetten en dat er zeer levendige belangstelling heerschte op het Semarang-Congres bewijst eveneens dat we de hoop niet op behoeven te geven. Waar in dezen tijd nog zoodanige interesse heerscht, kan de zaak an sich niet zonder toekomst zijn.

Ook in het komende jaar kunnen we met vertrouwen verder gaan. De arbeid der Vereeniging op technisch gebied wordt georganiseerd; innerlijk sterker gaan we dus verder. In Soerabaja hopen we weder op een stevig Congres en er zijn geen voortekenen, die er op wijzen, dat we zoodanig zouden moeten inkrimpen, dat de arbeid der Vereeniging in gevaar zou worden gebracht, al zullen we den voortdurenden steun der Raden niet kunnen ontberen.

Recht tegen de branding in behooren we koers te houden. Het nieuwe jaar komt en zal ons ongetwijfeld brengen nieuwe zorgen, nieuwe problemen, nieuwe maatregelen der Regeering, die ons nieuwe moeilijkheden brengen.

Moge het den Raden en een ieder die in de Decentralisatie werkt ook brengen nieuwe kracht en nieuwe middelen om zooveel mogelijk de positie der Raden te handhaven tot heil en welzijn der ingezetenen van Nederlandsch-Indië.

Tegen sombere voorspellingen in, wenschen we

alle Locale Raden en al onze leden een gelukkig, een gezegend Nieuwjaar.

G. DE RAAD.

Semarang, 1 Januari 1934.

Het belang, dat kleine gemeenten thans gekregen hebben bij de invoering van een buitengewonen dienst op haar begrooting.

In Staatsblad 1933 no. 452 is opgenomen de ordonnantie welke de financieele zijde van de instelling van het burgemeestersambt voor de gemeenten opnieuw regelt.

Deze ordonnantie doet o.m. het bestaande artikel 26 der Stadsgemeente-ordonnantie vervallen en geeft daarvoor een geheel nieuw artikel in de plaats. *)

In het kort wordt de regeling thans aldus, dat de Gouverneur-Generaal alle ambts-inkomsten van den burgemeester (ook de toelage voor vervoerskosten wordt daarbij genoemd) na ingewonnen advies van den raad en het college van gedeputeerden regelt en dat de stadsgemeente alle kosten, inclusief die aan de tijdelijke waarneming van het burgemeestersambt verbonden, in 's Lands kas terugstort. Voor een in vasten dienst zijnd burgemeester moet boven het salaris enz. ook nog worden gestort 19,7% (Staatsblad 1933 no. 453) van het bruto-salaris voor kosten van verloven, wachtgelden en pensioenen.

Het bedrag dat een gemeente op dien grond aan het Land moet betalen is echter op een bepaalde wijze begrensd en wel aldus, dat in totaal niet meer hoeft te worden gestort dan 5% van het totaal van den gewonen dienst der begrooting over het jaar waarop de terugbetaling betrekking heeft.

Laatstbedoelde bepaling kan voor de kleine gemeenten van groot belang zijn, hetgeen ik met een enkel voorbeeld wil aantonen.

Nemen we als voorbeeld een gemeente met een ongesplitste begrooting (dus alleen gewone dienst) en een budget van ongeveer f 200.000,—.

De kosten van indienststelling van den burgemeester zullen in een zoodanige gemeente naar schatting gemiddeld ongeveer f 10.000,— per jaar bedragen. Dit bedrag kan wat hooger of lager zijn naar gelang de burgemeester veel of weinig dienstjaren heeft en in vasten of tijdelijken dienst is.

In het onderhavig geval zal de gemeente het

*) Voor de gemeenten buiten Java en Madoera geldt hetgeen hier verder volgt m.m. evenzeer. Men zie hiervoor de overeenkomstige wijzigingen van het Decentralisatiebesluit en de Locale Raden Ordonnantie.

volle bedrag van f 10.000,— aan het Land hebben te betalen, immers 5% van f 200.000,— is precies f 10.000,—.

Zou echter die gemeente kans zien het totaal van den gewonen dienst harer begrooting terug te brengen tot laten we zeggen f 150.000,—, dan zou slechts verschuldigd zijn 5% van f 150.000,— of wel f 7.500,—, waarmede derhalve een voordeel voor de gemeente zou zijn verkregen van f 2.500,—.

De mogelijkheid om dit voordeel te behalen — het bedrag zal uiteraard in de verschillende gemeenten en ook van jaar tot jaar zeer uiteenloopen — kan voor de bovenbedoelde gemeente gelegen zijn in het invoeren op haar begrooting van een splitsing in een gewonen en buitengewonen dienst.

In de ongesplitste begrooting met een eindcijfer van f 200.000,— zullen n.l. verschillende bedragen voorkomen die als buitengewoon kunnen worden aangemerkt.

Het is natuurlijk ook denkbaar, dat een gemeente die reeds een buitengewonen dienst heeft, door verplaatsing van posten iets kan bereiken.

Aangenomen kan worden dat van Regeeringszijde de maatregelen als hier bedoeld, ook al kosten deze het Land geld, zullen worden geaccepteerd. Nu men als basis voor het bepalen van de grens van hetgeen de gemeenten voor haar burgemeester zullen betalen, heeft genomen het totaal van den gewonen dienst, is het ook vanzelfsprekend dat men aanvaardt dat de gemeenten er voor zorgen, dat haar gewone dienst ook niet meer bevat dan hetgeen in het algemeen tot de normale huishouding wordt gerekend. Het zou onbillijk zijn, het nieuwe artikel 26 niet aldus uit te leggen en toe te passen.

Het toezicht van het College van Gedeputeerden kan hier waken tegen een te ver doorgevoerde „ontlasting” van den gewonen dienst.

Ongetwijfeld zullen er over dit punt in de praktijk nog wel eens moeilijkheden ontstaan. Men heeft hier immers een zeer onvasten maatstaf ter hand genomen. De splitsing tusschen gewoon en buitengewoon is een van de meest omstrede vraagstukken in het financieel overheidsbeheer. Ik wil daarop hier niet ingaan.

Doch ook zonder op de diepere beteekenis van dit vraagstuk in te gaan, zijn er nog genoeg kleine moeilijkheden aan te wijzen.

Ik noem bijvoorbeeld de evenwichtsposten die in vrijwel iedere begrooting voorkomen en naar hun aard meestal niet „buitengewoon” zijn, doch anderzijds voor de bepaling van den omvang van het budget beter buiten beschouwing kunnen worden gelaten.

Het is wel gewenscht dat de Regeering spoedig bekend make, welke regelen bij de uitvoering van het nieuwe artikel 26 S. G. O. zullen worden ge-

volgd. Billijk zou het zijn dat, ongeacht het feit of al dan niet een splitsing tusschen gewoon en buitengewoon in de begrooting voorkomt, voor iedere gemeente volgens uniformen maatstaf wordt nagegaan welk bedrag als het normaal budget kan worden aangemerkt.

Doch voor de kleine gemeenten blijft het, zo lang niet bekend is of de Regeering inderdaad van plan is een zoodanig uitgewerkte berekening toe te passen, van belang haar begrooting dusdanig op te stellen of te splitsen, dat op den gewonen dienst niet meer voorkomt dan daarop werkelijk thuis hoort.

Dit blijft gewenscht, ook al zou — wat in dezen tijd van depressie niet onmogelijk is — blijken, dat toevallig het eindcijfer van den gewonen dienst van de begrooting voor een bepaald jaar een geringen invloed ondergaat van deze maatregelen.

W. van der PEIJL.

Semarang, 20 December 1933.

Politieele Bevoegdheid van Gemeente-ambtenaren.

In een artikel „Politieele bevoegdheid van met het toezicht op de naleving van gemeentelijke verordeningen belaste gemeente-ambtenaren” in dit tijdschrift van 1 November j.l. aflevering 21 wijdt Mr. J. G. Kist eene interessante beschouwing aan dit vraagstuk, welke mij aanleiding geeft hierop terug te komen, omdat m.i. verschillende opmerkingen van den geachten schrijver kritisch bezien moeten worden en het mij wenschelijk lijkt om dit vraagstuk van meerdere zijden, ook uit een bestuursoogpunt te belichten aan de hand der praktijk.

Daartoe bestaat des te meer aanleiding, omdat de Procureur-Generaal in zijn schrijven over de uitlegging van het woord „politie” in art. 4a van het Landgerechtsreglement de Regeering gewezen heeft op de wenschelijkheid van een wettelijke voorziening, waarbij tevens deze geheele materie grondig zou kunnen worden geregeld ter verdere uitsluiting van elk toekomstig misverstand.

Het artikel van Mr. Kist op den voet volgende, wil ik beginnen mij geheel aan te sluiten bij zijne meening en die der Regeering, dat de stadsgemeenteraden bevoegd zijn om ingevolge de artikelen 2 sub 4e S. V. en 1 sub 6e I. R. gemeentambtenaren te belasten met de opsporing van overtredingen in „zaken” bij „bijzondere wettelijke voorschriften” i. c. gemeenteverordeningen, aan hunne waakzaamheid toevertrouwd.

Ook kan de opmerking van den geachten schrij-

ver worden beaamd, dat de opsporingsbevoegdheid van bijzondere opsporingsambtenaren slechts beperkt is tot de overtredingen van die verordeningen, waarbij zij als opsporingsambtenaren zijn aangewezen, terwijl die van de ambtenaren der Algemeene Politie zich uitstrekt tot *alle* overtredingen van wettige verordeningen.

De bijzondere opsporingsbevoegdheid is dus „quantitief” inderdaad veel beperkter dan de algemeene en strekt zich b. v. wat de sub 1e tot 3e in art. 97 lid 1 der Wegverkeersverordening genoemde ambtenaren betreft, niet verder uit dan tot het opsporen van de bij de Wegverkeersordonnantie en de bij de Wegverkeersverordening strafbaar gestelde feiten.

Daartegenover staat inderdaad alweer, dat de bijzondere opsporingsambtenaren als regel niet gebonden zijn aan het territoir, waarvoor de verordeningen, waarbij zij als zoodanig zijn aangesteld gelden (b. v. de ambtenaren van de arbeidsinspectie), terwijl de ambtenaren en de beambten van de algemeene politie, hoewel aangesteld voor het geheele grondgebied van Nederlandsch-Indië, krachtens art. 2. van Stbl. 1918 No. 126 alleen buiten het hun bijzonder aangewezen ambtsgebied mogen optreden in geval van dringende noodzakelijkheid en onder verplichting zoo spoedig mogelijk het hoofd der plaatselijke politie van hun optreden kennis te geven.

Echter is de opsporingsbevoegdheid van ambtenaren in dienst van provincies en zelfstandige gemeenschappen ook territoriaal beperkter dan die van de ambtenaren der algemeene politie, omdat de overtredingen, met de opsporing waarvan zij belast zijn, slechts werken binnen een bepaald territoir, terwijl zij daarbuiten in geen geval mogen optreden, naar analogie van art. 2 lid 2 van Stbld. 1918 No. 126, waarin uitdrukkelijk bepaald is, dat de desapolitie alleen bevoegd is in haar eigen desa.

Is derhalve de bijzondere opsporingsbevoegdheid van de gemeenteammbtenaren, niet alleen „quantitatief”, maar ook „territoriaal”, veel beperkter dan die van de ambtenaren der algemeene politie, na de beslissing van den Procureur-Generaal, dat de beambten en andere personen, belast met het opsporen van strafbare feiten in zaken bij bijzondere wetten en wettige verordeningen aan hunne waakzaamheid toevertrouwd, bedoeld bij de artt. 2 sub 4e S. v. en 1 sub 6e I.R. niet zijn te begrijpen onder het woord „politie” in den zin van art. 4a van het Landsgerechtsgeregulement op grond van de door den schrijver reeds gerelateerde wordingsgeschiedenis daarvan, ook „qualitatief” d.w.z. ten aanzien van het summier voorbrengen van zaken, staat de bevoegdheid der bijzondere opsporingsambtenaren ten achter bij die der ambtenaren van de algemeene politie.

Hoewel schrijver deze beslissing van den Procureur-Generaal kan deelen, zijn echter naar zijn oordeel de gevolgen van deze jurisprudentie voor de gemeente zeer bezwaarlijk en zou een eventuele inwilliging van het verzoek van den Procureur-Generaal om den mogelijk bestaanden twijfel uit te sluiten en den naar alle waarschijnlijkheid bestaanden toestand te bestendigen dezen ongewenschten toestand doen voortduren.

„Werd namelijk tot voor kort den Gemeenteammbtenaren bij ontdekking op heeterdaad toegestaan om den overtreders van Gemeentelijke verordeningen tegelijkertijd aan te zeggen, op welken dag zij voor het Landgerecht moesten verschijnen, thans strekt hun bevoegdheid zich slechts zoo ver uit, dat zij van de overtreding proces-verbaal kunnen opmaken, doch voor een nadere oproeping de hulp van de politie moeten inroepen, waardoor het (langen?) tijd kan duren, voordat de zaak behandeld wordt. Waar een snelle rechtspraak in eenvoudige zaken op het publiek belangrijk meer indruk maakt dan een, waarbij tusschen de overtreding en het vonnis weken, zelfs maanden verlopen, en de eerste dus een grootere preventieve werking heeft, moeten de Gemeenten noodzakelijk de nadeelen ondervinden van het feit, dat haar ambtenaren de bevoegdheid missen zaken summier voor te brengen. Hierbij zij nog gezwezen van de meerdere administratieve beslommeringen, welke dit stelsel met zicht brengt”.

De wenschelijkheid van het betoog om niet alleen aan de gemeentelijke opsporingsambtenaren maar ook aan alle andere bijzondere opsporingsambtenaren van den Lande en van openbare gemeenschappen uitgebreidere bevoegdheid op dit gebied toe te kennen door hun de bevoegdheid te verleenen „zaken” summier bij het Landgerecht voor te brengen, kunnen wij volkomen onderschrijven, *edoch onder supervisie van het Binnenlandsch-Bestuur*.

Inderdaad zal het gemis dezer bevoegdheid kunnen leiden tot eenige vertraging in de behandeling van summier zaken, omdat de aanzegging om op de zitting te verschijnen, in den vervolge zal moeten uitgaan van de politie.

De gemeenten behoeven echter niet te vreezen, dat daardoor eene vlotte rechtspraak in het gedrang zal komen, omdat die aanzegging door de politie niet veel tijd behoeft te kosten, indien de gemeentecontroleur direct met de zaak naar de politie gaat en verzoekt om aanzegging te doen.

Hiermede kunnen geen weken of zelfs maanden gemoeid zijn, doch de zaak kan hoogstens daardoor zoodanig vertraagd worden, dat zij eerst op de volgende zitting wordt behandeld en in dien geest zijn te Malang reeds instructies aan de politie verstrekt.

Dit neemt niet weg, dat dit nieuwe systeem

inderdaad meerdere administratieve besloomingen met zich zal brengen, maar dan toch niet zoozeer voor de gemeente, als wel voor bestuur en politie.

Daarom dringen ook wij met den schrijver aan op eene spoedige voorziening, doch mag o. i. de bevoegdheid om zaken summier voor te brengen slechts worden toegekend onder voorwaarde, dat alle summiere zaken den overwijzingsambtenaar i. c. den Assistent-Resident moeten passeeren en dat alle bijzondere opsporingsambtenaren zich zullen hebben te voegen naar de aanwijzingen en opdrachten, uitgaande van den resident als hoofd der politie, welke werkwijze in de residentie Malang met succes wordt toegepast.

Terecht vestigt de Landrechter van Pasoeroean in zijn advies aan den Procureur-Generaal de aandacht erop, dat rechtstreeks summier voorbrengen van zaken door bijzondere opsporingsambtenaren, *de mogelijkheid impliceert van uitschakeling van het openbaar ministerie*, welk lichaam steeds de opperste zeggenschap in zake de verwijzing van strafzaken moet blijven behouden en ook contrôle moet blijven uitoefenen op het voorbrengen van landgerechtszaken middels de summiere procedure, ten einde zoo noodig het hier te lande geldende opportuniteitsstelsel te kunnen toepassen en in het algemeen een zaak te kunnen deponeeren.

Daartoe bestaat des te meer aanleiding, omdat het beleid van de gemeente-politie vaak beïnvloed wordt door de meestal scherpe fiscale politiek der gemeenten, vooral in dezen tijd (men denke aan verkoop buiten de passers) en het Binnenlandsch-Bestuur herhaaldelijk heeft moeten fungeeren als wachter van het centraal gezag tegen overlast, door de Inlandsche bevolking ondervonden van rigoureuze toepassing der gemeente-verordeningen welke soms ontaardde in een terreur (men leze slechts het artikel „gemeentelijke terreur” in het Soerabajasch Handelsblad van 28 April 1932, waarin het optreden der gemeente-politie te Pasoeroean scherp wordt gelaakt).

Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de overmaat van ijver, ten toon gespreid door ambtenaren van speciale technische diensten als b. v. het Boschwezen, die tevens als vervolgingsambtenaren optreden en soms dwars tegen de opvatting van het Bestuur in, alle boschdiefstallen willen vervolgen, ook al bedraagt de waarde van het aangehaalde hout niet meer dan f 0.01!

De bewering van Mr. Kist, als zou de practijk hebben uitgewezen dat de overtredingen van specifiek gemeentelijke bepalingen niet door de ambtenaren der algemeene politie, doch door de gemeenteambtenaren worden geconstateerd, gaat althans voor Malang niet op, want hier worden overtredingen van alle gemeentelijke verordeningen, behalve die betreffende de Bouwverordening, ook

voorgebracht door de stadspolitie.

Wat de ondeskundigheid betreft van gemeenteambtenaren, hiervan zouden desgewenscht enkele sterk sprekende voorbeelden kunnen worden gegeven.

Schrijver is wellicht niet op de hoogte van de gebrekkige wijze, waarop door sommige dier ambtenaren processen-verbaal worden opgemaakt en met den last daardoor veroorzaakt aan de ambtenaren van bestuur en politie.

Hoe hooger eischen daarom gesteld worden aan de „deskundigheid” van gemeenteambtenaren op politioneel gebied, des te meer zullen wij dit streven der gemeentebesturen toejuichen.

Opsporingsbevoegdheid van gemeenteverordeningen wordt niet slechts, zooals Mr. Kist mededeelt, toegekend aan hogere ambtenaren, maar ook aan lagere ambtenaren, welke laatste categorie in de practijk de processen-verbaal opmaakt,

Het oordeel van den schrijver, dat de overtredingen van gemeenteverordeningen meestal juridisch zoo eenvoudig zijn, dat ook niet-juridisch geschoolde en overigens behoorlijk algemeen ontwikkelde personen daaromtrent een alleszins voldoende oordeel kunnen hebben, achten wij in zijne algemeenheid niet juist, zooals ook in Nederland geregeld blijkt uit de jurisprudentie van den Hoogen Raad.

Wij komen derhalve tot de conclusie, dat het inderdaad gewenscht is om aan alle bijzondere opsporingsambtenaren de bevoegdheid toe te kennen om zaken summier voor te brengen, met dien verstande, dat omtrent het al dan niet summier voorbrengen al deze ambtenaren, ook die bij gemeenteverordeningen met de opsporing van overtredingen zijn belast, gehouden zullen zijn de leiding en de aanwijzingen van den resident als hoofd der politie, bij uitsluiting verantwoordelijk voor de openbare orde en rust in zijne afdeeling te aanvaarden.

Immers kan, maar moet niet in geval van ontdekking op heeterdaad naar de letter van art. 4a lid 1 van het Landgerechtreglement, de summiere procedure gevolgd worden.

Stellig is het ongerijnd eenerzijds te beweren, dat de gemeentepolitieambtenaren wel bevoegd zijn zaken voor te brengen, omdat zij vallen onder de qualificatie van „politie” in art. 4a van het Landgerechtreglement, maar anderzijds de opvatting te verdedigen, dat zij niet ondergeschikt zijn aan den resident als hoofd der „politie” genoemd in art. 68 I. R.

Ook de bewering, dat de Burgemeester de op hem voor de uitvoering der raadsverordeningen rustende verantwoordelijkheid niet zou kunnen dragen, wanneer zijn gemeenteambtenaren op politioneel gebied rechtstreeks ondergeschikt zouden zijn aan den Resident, berust op eene mis-

vatting, omdat opsporing van de overtredingen eener verordening niets met uitvoering heeft te maken en bewijst te veel, omdat dan ook de algemeene politie zich in beginsel zou hebben te onthouden van opsporing dier overtredingen.

Behalve wijziging van art. 4a van het Landgerechtreglement en zoonoodig ook van de betrekkelijke artikelen van het Inlandsch Reglement, indien en voorzoover naar het oordeel der Regeering in strijd met de door mij gegeven uitlegging en de in de praktijk gevolgde werkwijze, wijze, acht ik eveneens uitbreiding van de bij de ordonnantie van 23 Mei 1928 Stbld. No. 178 aan de residenten-afdeelingshoofden toegekende bevoegdheid tot het aanstellen van gemeenteambtenaren als onbezoldigd politiepersoneel een alleszins te aanvaarden oplossing.

De aldus aangestelde ambtenaren zijn wel te begrijpen onder het woord „politie” in den zin van art. 4a van het Landgerechtreglement en kunnen worden toegevoegd aan bestuursambtenaren b.v. de Assistent-Residenten, wier bevelen zij zullen hebben op te volgen.

In verband met de bij of krachtens art. 97 der Wegverkeersverordening aan de daar genoemde ambtenaren toegekende politiebevoegdheid zal de aanstelling van ambtenaren, in dienst der locale raden, belast met het toezicht op de naleving van het gebruik der wegen, in beheer bij openbare gemeenschappen, nog meer beperkt worden en wordt uitbreiding van de aanstellingsbevoegdheid tot de opsporing van andere provinciale en locale verordeningen dan t.a.v. pasars en wegen, des te meer urgent.

Bij de overweging van deze materie dient echter nimmer uit het oog te worden verloren, dat het los naast elkaar bestaan van diverse politiecorpsen in een geordend staatsverband niet mag worden getolereerd en al deze corpsen bij de uitoefening der preventieve en repressieve politie ten slotte in hiërarchisch bestuursverband moeten worden gesteld ter handhaving van de uiteindelijke eenheid in het regeeringsbeleid.

Mr. H. D. van WERKUM.

Malang, December 1933.

Onderschrift.

Behoudens een kleine afwijking ten aanzien van de territoriale bevoegdheid van opsporingsambtenaren in dienst van zelfstandige gemeenschappen, kan Mr. van Werkum zich in hoofdzaak met de strekking van mijn betoog vereenigen, nl. dat de „quantitatieve” bevoegdheid van bijzondere opsporingsambtenaren uitgebreid dient te worden met de bevoegdheid om een door hen geconstateerde overtreding voor een summie behandeling

bij het Landgerecht voor te brengen, doch de geachte schrijver wenscht daaraan een beperking te verbinden, waarmede ik mij niet kan vereenigen.

Een kort woord allereerst over de kwestie van de territoriale bevoegdheid. Mr. van Werkum is in zooverre een andere meening toegedaan dan ik, dat hij de bevoegdheid van gemeenteambtenaren — en alle andere dergelijke opsporingsambtenaren, die ik in mijn artikel van 1 November daaronder begreep — om proces-verbaal op te maken buiten het ressort van de gemeente ontkent. Ik meen echter te weten, dat door Bataviasche gemeenteambtenaren in het uiterst zeldzame geval, dat overtreding van een verordening buiten het gebied der gemeente wordt geconstateerd, daarvan proces-verbaal plegen op te maken. De zaak is echter van te gering practisch belang om er verder uitgebreide vertoogen aan te besteden.

Het punt van meningsverschil tusschen Mr. van Werkum en mij, wat m.i. wel nog een nadere bespreking waard is, betreft de al dan niet wenschelijkheid van de supervisie van het Binnenslandsch Bestuur bij een eventueele toekenning van bevoegdheid aan gemeentelijke opsporingsambtenaren om zaken bij het Landgerecht summier voor te brengen. De wenschelijkheid van een dergelijke supervisie kan door mij niet worden beaamd; ik ben daarentegen van meening, dat supervisie in den door Mr. van Werkum voorgestelden vorm ongewenscht is.

In de eerste plaats acht ik supervisie in strijd met het karakter der summie procedure. Zooals de regeling daarvan thans is, is een toezicht van den Assistent-Resident op de vervolging van overtredingen ingeval van ontdekking op heeterdaad met een daarop onmiddellijk volgende aanzegging om voor den Landrechter te verschijnen en zelfs in bijzondere gevallen om hem voor den rechter te brengen of te doen brengen onvereenigbaar. Het kenmerkende van een summie procedure is juist het feit, dat een dergelijk toezicht tusschen de constatering van de overtreding en de berechting daarvan ontbreekt. Dit blijkt ten duidelijkste uit het derde lid van artikel 4b van het Landgerechtreglement, waarbij is bepaald, dat eerst ingeval de rechter de zaak niet voor summie behandeling vatbaar verklaart, de stukken worden gezonden aan de autoriteit, die reeds met het vooronderzoek zou belast zijn geweest, indien er geen summie behandeling had plaats gevonden. De verschijning van den overtreder voor den rechter op den dag van de overtreding of den dag daarna zal in het systeem van Mr. van Werkum onmogelijk worden, terwijl ik de juistheid van zijn geruststelling, dat door de inschakeling van een toezichtsinstantie de zaak nagenoeg niet vertraagd zou worden, betwijfel. Indien deze instantie eenig nut wil afwerpen, zal het onderzoek

door het Binnenlandsch Bestuur toch eenigszins nauwkeurig moeten geschieden, wat oproeping van den constateerenden ambtenaar tengevolge kan hebben, hetgeen weer eenigen tijd kan duren. De toezending van de stukken naar den supervisor en van dien naar den Landrechter zal de zaak ook aanzienlijk vertragen en tenslotte zal het Binnenlandsch Bestuur, wiens beslommeringen, zooals Mr. van Werkum toegeeft, zullen vermeerderen, zijn tijd wel beter kunnen gebruiken dan met het uitbrengen van n.m.b.m. overbodige oproepingen. Immers de argumenten, die Mr. van Werkum aanvoert voor de instelling van een toezichtsinstantie, zooals hij dat wenscht, kan ik evenmin onderschrijven.

De geachte schrijver sluit zich aan bij de meening van den Landrechter van Pasoeroean, dat rechtstreeks summier voorbrengen van zaken door *bijzondere* opsporingsambtenaren de mogelijkheid impliceert van uitschakeling van het openbaar ministerie, welk lichaam steeds de opperste zeggenschap inzake de verwijzing van strafzaken moet blijven behouden, het opportuniteitsstelsel moet kunnen toepassen en in het algemeen een zaak moet kunnen deponeren. Ik vraag mij echter af, waarom men alleen ten aanzien van bijzondere opsporingsambtenaren bezwaar heeft tegen een inbreuk op het opportuniteitsbeginsel, waar iedere politieagent de bevoegdheid bezit om zonder ruggespraak of supervisie van het openbaar ministerie een overtreder, op heeterdaad betrapt, voor den Landrechter te brengen.

Men is bij de invoering van de summie procedure klaarblijkelijk over die inbreuk op het opportuniteitsbeginsel heengestapt en nu dit eenmaal is geschied, bestaat er n.m.b.m. niet voldoende reden om dit stelsel ten aanzien van door een bepaalde groep ambtenaren voorgebrachte zaken te handhaven, terwijl men het voor de overige zaken heeft prijsgegeven.

De door Mr. van Werkum terecht gelaakte vervolgingsijver van gemeenteambtenaren kan nog wel op andere wijze worden bedwongen. Indien door het Binnenlandsch Bestuur met de Gemeente overleg wordt gepleegd over de kwestie, hoever die ijver mag gaan zonder de burgerij overlast aan te doen — iets waartoe de Gemeente bereid moet zijn, wil zij haar plichten als overheid behoorlijk nakomen — en er wordt ingevolge dat overleg aan de gemeenteambtenaren een bepaalde opdracht gegeven, dan bestaan er m.i. evenveel waarborgen tegen een terreur van de zijde van gemeenteambtenaren als van politiedienaren. Ook een politieagent kan zich tegen ontvangen opdrachten in wel eens te buiten gaan bij het vervolgen van een overtreder.

De ondeskundigheid van gemeentelijke opsporingsambtenaren, die door Mr. van Werkum

blijkbaar niet gering geacht wordt, dient ook naar mijne meening zooveel mogelijk te worden beperkt, doch ik moet blijven ontkennen, dat deze reeds thans over het algemeen minder zou zijn dan die van den gewonen Inlandschen agent, die toch wel bevoegd is zaken summier voor te brengen. In de gemeente Batavia wordt voor de betrekkingen, die de opsporingsambtenaren bekleeden, toch minstens als eisch gesteld, dat zij een lagere school op Westerschen grondslag met vrucht hebben doorloopen, dan wel in het bezit zijn van een klein-ambtenaarsdiploma. Naar ik meen, kunnen de politiedienaren in de lagere regionen met minder volstaan.

Toegegeven mag worden, dat niet alle gemeentelijke strafbepalingen even eenvoudig zijn, doch over het algemeen zal dat wel het geval zijn met die, waarvan de overtreding door de minder ontwikkelde opsporingsambtenaren wordt geconstateerd en summier wordt voorgebracht. Immers in de practijk zullen deze lieden slechts enkele overtredingen van een gering aantal verordeningen hebben te constateeren, waarvoor ter vermindering van onbegrijpelijke processen-verbaal —, die helaas, gelijk mij ook bekend, meermalen voorkomen, — naar mijne meening zeer wel modellen kunnen worden gebruikt, waarin de ambtenaren slechts de bijzondere gegevens hebben in te vullen. Constateeren dezelfde ambtenaren overtredingen van een meer ingewikkeld karakter, dan zullen zij goed doen deze niet summier voor te brengen, doch vóór een verdere vervolging overleg met deskundigen te plegen. Een preventief toezicht om te beoordeelen of de overtredingen een ingewikkeld karakter hebben komt mij overbodig voor.

Kan ik mij dus niet vereenigen met het voorstel van Mr. van Werkum om een preventieve toezichts-instantie op iedere vervolging van door gemeenteambtenaren geconstateerde overtredingen in te stellen, een andere kwestie is of een algemeene leiding van het Binnenlandsch Bestuur ten aanzien van de politioneele functie van de Gemeente wenschelijk is.

Voor een directe ondergeschiktheid van gemeenteambtenaren, die niet in het centrale politie-verband zijn ingeschakeld door de aanstelling als onbezoldigd politiebeambte, voel ik weinig. De onbezoldigde politiebeambten worden door den Resident aangesteld en kunnen door hem als zoodanig worden ontslagen, zoodat de Resident daarvoor ook aansprakelijk kan worden gesteld. Anders staat het echter met de andere gemeenteambtenaren, die niet gerekend kunnen worden te behooren tot de „politie”. Het door Mr. van Werkum gewraakte argument, dat de Burgemeester de verantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van gemeenteverordeningen, en dus ten aanzien van de opsporing van de overtreding daarvan zeggenschap moet

hebben over de daarmede belaste ambtenaren, acht ik in zijn algemeenheid evenmin juist. Ik heb dit argument dan ook niet voor het mijne laten doorgaan. Er schuilt echter wel een kern van waarheid in. Het toezicht op de naleving van bepalingen van gemeentelijke verordeningen kan in velerlei gevallen wel degelijk tot de uitvoering van deze verordening worden gerekend. Ongetwijfeld is het controleeren van de aanwezigheid van rijwielplaatjes en het opmaken van proces-verbaal ingeval van overtreding een uitvoering van de betreffende verordening, voor welke resultaten de Burgemeester of het College van B. en W. aansprakelijk kunnen worden gesteld en in feite ook worden gesteld.

Deze aansprakelijkheid kan uiteraard slechts zoover gaan, dat men het uitvoerend orgaan niet aansprakelijk kan stellen voor handelingen, die verricht of nagelaten worden door een daartoe bevoegde autoriteit, die aan het uitvoerend orgaan niet ondergeschikt is.

Voor al bij bepalingen, waarbij niet zoozeer de verhouding van de burgers onderling als wel die tusschen gemeente en burgerij wordt geregeld, gelijk dat met belastingverordeningen het geval is, zal men het opsporen van overtredingen niet kunnen overlaten aan ondergeschikten van een andere autoriteit, waar met dit opsporen uitsluitend een gemeentelijk belang wordt gediend, waarvoor een gemeentelijk orgaan de verantwoording moet dragen. Overtreding van deze bepalingen betreft ook niet de openbare rust en orde en valt dus niet onder de uitsluitende aansprakelijkheid daarvoor van den Resident.

Een aantal niet direct aan het Binnenlandsch Bestuur ondergeschikte gemeentelijke opsporingsambten zal naar mijn meening moeten blijven bestaan. Een nauwe samenwerking op het door deze ambtenaren bestreken politioneel gebied tusschen den Resident en den Burgemeester zal echter tevens zeer wenschelijk zijn.

Omtrent de aanstelling van gemeenteamttenaren als onbezoldigd politiepersoneel kan ik nog mededeelen, dat ik sinds de verschijning van mijn artikel van 1 November jl. heb vernomen, dat de Procureur-Generaal van oordeel is, dat ook de aldus aangestelde personen niet behooren tot de eigenlijke „politie”, als bedoeld in artikel 4a van het Landgerechterelement. De nadere motiveering van deze opvatting is mij tot dusver onbekend. Mij ontbrak de tijd deze kwestie nader te onderzoeken. Mocht de meening van den Procureur-Generaal juist zijn, dan is er n.m.b.m. nog meer aanleiding om deze aangelegenheid spoedig grondig te herzien. Ik hoop er binnenkort op te kunnen terugkomen.

Wat tenslotte de laatste opmerking van Mr. van Werkum betreft, van het los naast elkaar

bestaan van verschillende politie „corpsen” in een geordend staatsverband kan hier te lande nauwelijks worden gesproken, doch voorts kan toch nog niet gezegd worden, dat een dergelijke toestand niet kan worden getolereerd, waar deze in Nederland reeds zeer lang bestaat. Zelfs blijkt dit ontolerabele systeem aldaar toch nog zoo te voldoen, dat men dit in 1931 bij de wijziging der Gemeentewet ondanks de aangevoerde bezwaren uitdrukkelijk heeft gehandhaafd.

Mr. J. G. KIST.

Batavia, 20 December 1933.

UIT DEN VOLKSRAAD.

Korting voor 1933 op de vaste landsuitkeringen aan openbare gemeenschappen.

Uit het Gedelegeerden-verslag is in verband met de beperkte plaatsruimte slechts het volgende overgenomen:

Verscheidene leden konden niet ontkomen aan den indruk dat aan de wijze, waarop de kortingen worden vastgesteld systeem ontbreekt; uit de memorie van toelichting is althans niet op te maken, dat daarbij bepaalde beginselen zijn gevolgd. Gaarne zou dan ook worden vernomen op welke wijze thans te werk wordt gegaan om te komen tot de vaststelling der bedragen welke gekort worden en hoe de aanzienlijke verschillen der kortingen tusschen verschillende gelijksoortige openbare gemeenschappen te verklaren zijn. In het bijzonder had men thans den indruk dat het bedrag der korting grootendeels afhankelijk is van den financiëelen toestand, waarin op het moment van het overleg de openbare gemeenschap verkeert, hetgeen tot groote onbillijkheid moet leiden. Immers de locale gemeenschappen, welke een zuinig beheer hebben geleid, zullen daardoor in het nadeel zijn; die, welke naar verhouding onevenredig hoge uitgaven hebben gedaan, in het voordeel.

Meerdere leden vreesden, dat de autonome ressorten als gevolg van de crisis-kortingen zullen overgaan tot belastingverhooging in stede van vermindering van uitgaven. Zij zouden gaarne van de Regeering de stellige verklaring ontvangen, dat Zij zich tegen het opleggen van hoogere lasten door die openbare gemeenschappen zal verzetten, zoo noodig door gebruik te maken van het vernietigingsrecht.

Andere leden meenden, dat een dergelijke verklaring door de Regeering bezwaarlijk kan worden gegeven. Wel zou de Regeering bij het vaststellen der kortingen er zooveel mogelijk rekening mee kunnen houden, dat deze inkomstenverminderingen niet door verhooging van belastingen, geheel of

grootendeels op de bevolking der betrokken gebiedsdeelen zullen worden afgewenteld.

Gevraagd werd of bij het gepleegde overleg met de locale besturen de vraag ter sprake is gebracht of en in hoeverre de inkomstenderving der gemeenschappen mag worden gecompenseerd door het opleggen van hoogere lasten.

Voorts werd de vraag gesteld of de Regeering de verzekering kan geven, dat de autonome gemeenschappen na de voorgestelde crisiskortingen hare taak op behoorlijke wijze zullen kunnen blijven vervullen, indien zij niet tot belastingverhoging overgaan.

Eenige leden spraken de verwachting uit dat de Regeering na de voorgestelde crisiskortingen, de autonome gebiedsdeelen niet zal noodzaken tot hoogere uitgaven door verdere taakoverdracht.

Eenige leden gaven in overweging om voortaan voor het vaststellen van het bedrag der kortingen van de regentschappen en de stadsgemeenten het advies van de colleges van gedeputeerden in te winnen.

De Memorie van Antwoord beantwoordt de hierboven opgenomen opmerkingen als volgt:

Uit de memorie van toelichting is inderdaad niet op te maken dat bij het ontwerpen der kortingen bepaalde beginselen zijn gevolgd. Hernieuwde mededeelingen hieromtrent zijn achterwege gelaten, in verband met reeds eerder hierover gegeven uiteenzettingen. Zooals daaruit blijkt, is aanvankelijk bij de berekeningen der kortingsbedragen zooveel mogelijk te werk gegaan volgens een bepaald plan, dat echter om voor de hand liggende redenen telkens wijzigingen moest ondergaan als gevolg van steeds moeilijker wordende tijdsomstandigheden. Het is duidelijk, dat afgescheiden van een stelselmatig onderzoek naar een beperking van ondoelmatige en niet urgente nieuwe werken, aanpassing van de onderhoudsontkosten tot het strikt noodzakelijke, versobering en doelmatige opzet van personeelsformaties, de financiële toestand van een openbare gemeenschap een overheerschende factor is voor de bepaling van de crisiskorting. Het behoeft geen betoog, dat bij de beoordeeling van dezen toestand niet alleen aandacht wordt geschonken aan de omstandigheden waarin de gemeenschap op het moment van de berekening der kortingen verkeert, maar ook aan factoren, welke op de verdere ontwikkeling van het ressort van belang zijn. Waar de verschillende openbare gemeenschappen in capaciteit belangrijk uiteenloopen, hetgeen reeds tot uitdrukking komt in de bedragen der Landsbijdragen, ligt het voor de hand, dat ook de bedragen der kortingen sterk uiteenloopen.

Het overleg is voorts noodig, om er zooveel mogelijk voor te kunnen waken, dat een zuinig

beheer niet leidt tot nadeel van de betrokken gemeenschap.

Met betrekking tot het door meerdere leden gelegd verband tusschen de crisiskortingen en locale belastingverhoogen kan worden medegedeeld, dat de Regeering, zooals bij vroegere gelegenheden ook reeds te kennen is gegeven, het standpunt inneemt dat aan een verhoging van van den lokalen belastingdruk alleen goedkeuring wordt verleend, indien de ontwikkeling en financiële toestand van de betrokken gemeenschap dit noodig maakt. Door middel van het goedkeuringsrecht wordt op de belastingverordeningen nauwlettend toezicht uitgeoefend. Uit het voorgaande blijkt, dat bij de vaststelling der kortingen, zooals door andere leden wordt opgemerkt, er inderdaad zooveel mogelijk rekening mede wordt gehouden, dat deze inkomstenverminderingen niet zonder meer door belastingverhoogen worden gecompenseerd.

Overigens zij hierbij aangeteekend, dat het locale belastingvraagstuk, dat de hier aan het woord zijnde leden in verband met de crisiskorting ter sprake brengen, een eigen karakter en beteekenis heeft.

De vraag of de verzekering kan worden gegeven, dat de autonome gemeenschappen na de voorgestelde crisiskortingen haar taak op behoorlijke wijze zullen kunnen blijven vervullen, kan v.z.v. onder de gegeven omstandigheden de toestand is te beoordeelen, in het algemeen bevestigend worden beantwoord.

Bij overdracht van onderdeelen van de Landstaak op de lagere overheidslichamen worden de financiële gevolgen afzonderlijk onder de oogen gezien.

Voor het vaststellen van het bedrag der kortingen aan de in de provincies gelegen zelfstandige gemeenschappen wordt het advies van de Colleges van Gedeputeerden ingewonnen, indien zulks noodig wordt geacht als aanvulling op het terzake met de Gouverneurs en de betreffende locale besturen gevoerd overleg.

Motie inzake de verdeeling van de kosten van indienststelling van de burgemeesters.

Zooals bekend is, werd de door de heeren Monod de Froideville, Soejono en Soangkoepon ingediende motie inzake de verdeeling van de kosten van indienststelling van de burgemeesters in de vergadering van het College van Gedelegeerden van 14 November j.l. aangenomen met 11 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Die motie luidde als volgt:

Het College van Gedelegeerden, gehoord de debatten, het wenschelijk achtend dat de Regeering uit

principieele overwegingen een deel van de bezoldiging der burgemeesters — zij het dan een aanmerkelijk kleiner deel dan Zij tot nu toe voor Haar rekening nam — ten laste van de landsbegroting handhaaft,

verzoekt der Regeering zoo spoedig mogelijk de noodige voorstellen in te dienen.

In aansluiting daarop werd ook de ontwerpordonnantie zelf (zie *Locale Belangen* jaargang 1933 blz. 299 en 341) door het College van Gedeputeerden aangenomen met 12 stemmen vóór en 5 stemmen tegen.

Opheffing van de regentschappen Koetoardjo, Kraksaän en Sampang.

Aan den Volksraad zijn de ontwerpen aangeboden van een drietal ordonnances tot regeling van de publiekrechtelijke gevolgen van de opheffing onderscheidenlijk van de regentschappen Koetoardjo, Kraksaän en Sampang en de voeging van het gebied daarvan onderscheidenlijk bij de regentschappen Poerworedjo, Probolinggo en Pamekasan.

Wij brengen in verband met dit voorstel in herinnering het artikel van den heer Zentgraaff „Stabiliteit gewenscht” overgenomen in *Locale Belangen* van 1 Juni 1933 blz. 181.

DECENTRALIANA

Verrichting van doorvoerdiensten door de provinciale Zoutbedrijven.

Naar aanleiding van artikel 3 van het Gouvernementsbesluit van 26 Juli j.l., no. 44 (*Staatsblad* 1933, no. 319), ingevolge hetwelk voor niet aan de kust gelegen plaatsen in de provincies op Java de doorvoerdiensten door hare Zoutbedrijven worden verricht volgens de daarvoor vastgestelde of nader vast te stellen regels, hebben alle Colleges van Gedeputeerden zich tot de Regeering gewend; zij zagen in deze bepaling eene opdracht in medebestuur buiten den daarvoor in artikel 119, lid 6, der Indische Staatsregeling vastgestelden vorm van eene *algemeene verordening*.

Bij Haar besluit van 2 December j.l., no. 19, is de Regeering aan de gerezen bedenking tegemoetgekomen door de onder „ten derde” voorkomende vermelding van de provinciale Zoutbedrijven te doen vervallen en na dat voorschrift in te voegen een nieuw voorschrift, genummerd „Ten vierde”, luidende:

„Te bepalen, dat voor de niet aan de kust „gelegen plaatsen in de provincies West-Midden-„en Oost-Java voor den doorvoer van lands-„goederen zal worden gebruik gemaakt van de „door de provincies geboden gelegenheid om,

„volgens de van harentwege vastgestelde of nog „vast te stellen „Regelen voor het vervoer van „goederen door derden”, door de provinciale „zoutbedrijven goederen te doen vervoeren”.

ADMINISTRATIEVE JURIS-PRUDENTIE.

81. Gedeputeerden Midden-Java, brieven van 27 November 1933, J 117/1/20 en 21.

Beteekenis van: „openlijk huis van ontucht” in het door het Regeeringsbureau opgestelde model voor een bordeelverordening.

Het eerste lid van artikel 1 van de modelverordening tot regeling der sluiting van openlijke huizen van ontucht, behoorend bij het rondschrijven van het Regeeringsbureau ter bestrijding van den z.g. handel in vrouwen en kinderen en van dien in ontuchtige uitgaven (Departement van Justitie) van 19 Juli 1930, R.B. no. 24/6, luidt:

„De Burgemeester (Voorzitter van den Gemeenteraad; en Hoofden van plaatselijk bestuur) „heeft de bevoegdheid (ieder voor zoover zijn „hebben „ressort aangaat) om naar eigen overtuiging een „bevel tot sluiting van een openlijk huis van „ontucht uit te vaardigen en een afschrift van dit „bevel aan het perceel, of de plaats, waarin zich „de inrichting bevindt, aan te plakken”.

De artikelen 2 en 3 verbieden het bezoek aan en de toelating van bezoekers tot inrichtingen waarvan de sluiting op de wijze in artikel 1 bepaald, is bevolen en bekend gemaakt.

Naar het inzicht van het College van Gedeputeerden van den provincialen raad van Midden-Java is artikel 1 minder juist geredigeerd. De beoordeeling van de vraag toch of een inrichting als in die bepaling bedoeld een openlijk huis van ontucht is, is overgelaten aan den rechter, die een eventuele overtreding van de in de artikelen 2 en 3 omschreven verboden zal hebben te berechten.

Door de rangschikking van de verschillende zinsdeelen van bedoelde bepaling beheerscht namelijk de „eigen overtuiging” van den voorzitter wel de uitvaardiging van het bevel tot sluiting, doch niet ook het bestanddeel: openlijk huis van ontucht.

Aangezien het uiteraard in de bedoeling heeft gelegen om de beslissing, of een bepaalde inrichting een openlijk huis van ontucht is, in handen te leggen van den voorzitter, behoort artikel 1 alinea 1 te luiden als volgt:

„De Voorzitter kan de sluiting van een huis bevelen, hetwelk naar zijn overtuiging een openlijk huis van ontucht is; hij doet een afschrift van

dit bevel aan het perceel of de plaats, waarin zich de inrichting bevindt, aanplakken."

In verband daarmee zullen de artikelen 2 en 3 als volgt dienen te worden geredigeerd:

Artikel 2.

Het is verboden een huis of perceel, dat op de wijze als in artikel 1 bepaald gesloten is, te bezoeken dan wel zich als bezoeker daarin te bevinden.

Artikel 3.

Het is den houder van een huis of perceel, dat op de wijze als in artikel 1 bepaald, gesloten is, verboden om daarin een bezoeker toe te laten.

Vergelijk met de aangegeven redactie van artikel 1 die van de Verordening tot regeling der sluiting van huizen van ontucht in het Regentschap Kediri, Provinciaal Blad van Oost-Java 1933, reeks C no. 12, blz. 878.

82. Gedeputeerden Midden-Java; brief van 30 October 1933, J no. 71/2/24.

Machtiging van inlandsche gemeenten of van hare hoofden; artikelen 8 en 11 der Inlandsche Gemeenteordonnantie.

Het eerste lid van artikel 8 der Inlandsche Gemeenteordonnantie eischt geen schriftelijke machtiging van het dorps hoofd, doch verklaart dit — uiteraard behoudens de in het tweede lid van hetzelfde artikel gemaakte uitzondering — reeds zonder machtiging bevoegd om zijne gemeente te vertegenwoordigen.

De bij artikel 11 bedoelde machtiging wordt niet verleend aan het desahoofd, doch aan de Inlandsche Gemeente zelve.

Derhalve behooren de colleges van gecommitteerden hunne machtigingsbesluiten te stellen ten name van de desa en in die besluiten, indien geen vervanger van haar hoofd als vertegenwoordiger wordt aangewezen, eene aanhaling van artikel 8 achterwege te laten.

Aanteekening.

Blijkens den brief van den Gouvernements Secretaris van 14 October 1932, no. 2. 806/B, neemt de Regeering in afwijking van de hooger weergegeven uitspraak aan, dat de desahoofden krachtens artikel 11 gemachtigd worden; zie Locale Belangen 1932, bl. 375; Provinciaal Blad van Midden-Java 1933, bl. 27 e.v.

Mr. D. H. LEDEBOER.

83. Gedeputeerden West-Java; besluit van 16 October 1933 No. W 25/1/6.

Toepassing van artikel 16 f. Regentschapsordonnantie,

In een regentschap werd tot raadslid verkozen een persoon die eenige jaren te voren wegens verduistering tot gevangenisstraf veroordeeld was geweest.

Aangezien ingevolge het bepaalde bij art. 16 onder f der Regentschapsordonnantie, leden van den raad op voorstel of na raadpleging van het College van Gecommitteerden door het College van Gedeputeerden van het lidmaatschap kunnen worden ontheven, wanneer zij tot vrijheidstraf veroordeeld zijn, uitgezonderd de vrijheidstraf die geldboete vervangt en die wegens overtreding is opgelegd, was de Regent van meening dat het benoemde raadslid van zijn lidmaatschap behoorde te worden ontheven en verzocht, na overleg met zijn College, het College van Gedeputeerden terzake maatregelen te willen nemen.

Het College van Gedeputeerden bleek echter een andere zienswijze te hebben dan het College van Gecommitteerden en zijnen Voorzitter; het overwoog:

„dat de geschiedenis van de totstandkoming „van evengenoemd ordonnantieartikel aanleiding „geeft, als de bedoeling van den Wetgever aan „te nemen, dat slechts eene veroordeeling tot „vrijheidstraf, uitgesproken *tijdens* het lidmaat- „schap, als een der in vakergenoemd ordonnantie- „artikel toegelaten middelen mag worden aange- „wend om den raad van ongewenschte elementen „te bevrijden; veroordeeling welke plaats vindt vóór „het tijdstip waarop de veroordeelde tot lid van den „raad wordt aangewezen, hetzij door verkiezing „hetzij door benoeming, mag geen reden vormen „om betrokkene daarna van zijn lidmaatschap te „ontheffen”.

Op grond van deze overwegingen werd de benoemde in zijn functie van raadslid gehandhaafd.

Had men inderdaad personen, die een vrijheidstraf hebben, ondergaan van het raadslidmaatschap willen uitsluiten, dan zou de aangewezen weg zijn geweest de vereischten voor het lidmaatschap, geregeld bij art. 6 der Regentschapsordonnantie, aan te vullen met den eisch;

„geen veroordeeling tot een vrijheidstraf”; op deze wijze kunnen immers ongewenschte elementen *automatisch* worden geweerd.

De voor Indië bestaande bepalingen zijn reeds zwaarder dan de voor Nederland geldende voorschriften, waar een bepaling als artikel 16 R. O. en het dienovereenkomstig art. 18 Provincieordonnantie geheel ontbreekt en b.v. ten aanzien van leden van Gemeenteraden slechts is bepaald dat:

een lid van den raad, van wien na zijne toelating blijkt, dat hij een der artikel 21 vermelde vereischten niet bezit, of die eene

der in art. 25 uitgesloten betrekkingen vervult of aanneemt, ophoudt lid te zijn.

(art. 27 Gemeentewet).

Het daarin aangehaalde artikel 21, gelezen i.v.m. artikel 3 der Kieswet, doet zien dat veroordeeling tot eene vrijheidstraf, anders dan wegens bedelen, landloopen of dronkenschap, geen verlies van het lidmaatschap tengevolge heeft en evenmin voor betrokkende verlies van zijn verkiesbaarheid be tekent.

84 Gedeputeerden West-Java; besluit van 21 September 1933 No. W 53/16/19.

Artikel 2 Hinderordonnantie.

Een het College van Gedeputeerden ter goedkeuring aangeboden gemeentelijke verordening tot aanwijzing van straten binnen de stadsgemeente, waar inrichtingen als bedoeld bij artikel 1 der Hinderordonnantie niet mogen worden opgericht, sloot in de daarin opgenoemde straten o. m. de oprichting uit van bakkerijen, welke worden verhit op een wijze waardoor last aan omwonenden wordt veroorzaakt.

Het College van Gedeputeerden kon zich met deze omschrijving der verboden bakkerij-inrichtingen niet vereenigen; het overwoog dat „deze omschrijving niet voldoet aan het voorschrift van artikel 2 lid 1 der H. O., volgens hetwelk de in de verordening opgenomen inrichtingen *bepaaldelijk* moeten worden aangegeven; de in de onderwerpelijke verordening gegeven aanduiding toch geeft het publiek onvoldoende zekerheid dat het door de oprichting der bakkerij zich niet schuldig maakt aan overtreding van art. 15 der H. O.”

Het College achtte de beganè onjuistheid niet van zoodanig ingrijpenden aard om de goedkeuring aan de verordening te ontzeggen, doch verzocht den raad bij nadere wijzigingsverordening voor de bakkerij-inrichtingen, waarop de verordening toepasselijk is, een scherpere redactie in het leven te roepen.

Mr. A. van KESTEREN.

MALEISCH GEDEELTE.

Hak me-(di) pilih dan Kebangsaan.

(samboengan blz. 367).

Orang² jang disamakan dengan bangsa Europa tidak termasuk dalam golongan „boemi-poetra dan sesamanja”, sebab menoeroet lid ke 1 dari art. 109 Regeeringsreglement: semoea ketentoean² boeat bangsa Europa berlakoe djoega oentoek jang di samakan dengan bangsa itoe, dan ketentoean² boeat bangsa boemi-poetra djoega berlakoe oentoek sesamanja (boemi-poetra). Menoeroet lid ke 2

dari artikel tadi, maka semoea orang Kristen dan orang² jang tidak termasuk dalam lid ke 3, di anggap sama dengan bangsa Europa. Selandjoetnja disamakan dengan bangsa Europa: orang² jang lantaran dari permohonannja oleh toean besar Goepernoer-Djendral disamakan dengan bangsa terseboet.

Berhoeboeng dengan oeraian diatas ini akan bisa dikira, jang orang² Kristen boemi-poetra waktoenja mendjalankan overgangsbepaling dari wet tentang kebangsaan Belanda, tidak termasuk dalam golongan „boemi-poetra dan sesamanja”, sebab menoeroet Regeeringsreglement: semoea orang Kristen disamakan dengan bangsa Europa. Tapi pendapatan ini oemoemnja tidak di anggap betoel; sebab lid jang ke 4 dari Regeeringsreglement menentoekan, bahoea orang² Kristen boemi-poetra teroes tetap ada dibawah printahnja pembesar² boemi poetra, sedang hak-haknja, pikoelannja dan koeadjibannja sama dengan orang boemi poetra jang tidak beragama Kristen.

Pada oemoemnja ketentoean tentang orang Kristen boemi poetra *ini* jang dilakoekan, boekannja ketentoean oemoem (algemeene bepaling) menoeroet lid ke 2 dari art. 109, jaitoe jang menjamakan semoea orang Kristen dengan bangsa Europa. Djadi pendapatan oemoem: orang-orang boemi poetra, meskipoen masoek agama Kristen, tetap toeroet golongan boemi poetra.

Dari kami poenja pemandangan pekoeatnja ketentoean dalam lid ke 4 art. 109 R.R. itoe hanja terhadap pada orang boemi poetra-Kristen sadja tidak boeat orang Arab-Kristen, Kodja-Kristen dan Tiong Hwa-Kristen, karena lid ke 4 tadi menjeboetkan „inlandsche Christenen”. Bedalah sekali kalau disitoe diseboetkan: „Inlanders, die het Christendom belijden” (bangsa boemi poetra, jang masoek agama Kristen), sebab kalau begitoe maka orang Arab-Kristen, Kodja-Kristen dan Tiong Hwa-Kristen tentoe djoega akan terikat oleh ketentoean dalam lid ke 4 dari art. 109 R.R., jaitoe mengingati lid ke 1 dari itoe art. (jang menentoekan: djikalau dalam satoe ketentoean ada perkataan „Inlanders” maka itoe ketentoean berlakoe djoega oentoek orang² jang disamakan dengan Inlanders), sedang menoeroet lid ke 3 dari art. 109 R. R.: orang² jang disamakan dengan „Inlanders” jaitoe: (orang Arab, Kodja en Tiong Hwa). Djadi menoeroet pemandangan jang diterangkan diatas ini, maka orang² bangsa Timoer asing, jang beragama Kristen, dianggap sama dengan bangsa Europa. Tidak semoea orang setoedjoe dengan pendapatan ini, tapi kami tidak denal satoe alasanpoen jang koeat boeat mendjatoehkan pendapatan itoe.

Oeraian diatas ini tentang overgangsbepaling dari wet tentang kebangsaan Belanda menimboelkan pendapatan² seperti berikoet:

1. Orang² boemi poetra, (beragama Kristen atau

tidak, jang dilahirkan di negeri Belanda atau djadjahannja sebelomnja tanggal 1 Juli 1893 dari orang toea jang bertempat tinggal disana, djikalau mereka itoe doeloe tidak disamakan (gelijkgesteld) sama bangsa Europa,) pada hari terseboet (1 Juli 1893) tidak dianggap masoek golongan bangsa Belanda lagi;

2. Orang² Arab, Kodja dan Tiong Hwa, (jang dilahirkan dinegeri Belanda atau djadjahannja sebelomnja tanggal 1 Juli 1893 dari orang toea jang bertempat tinggal disana, djikalau mereka itoe *tidak* masoek agama kristen dan doeloe tidak disamakan (gelijkgesteld) sama bangsa Europa) pada hari terseboet (1 Juli 1893) tidak dianggap masoek golongan bangsa Belanda lagi;
3. Orang² Islam dan heiden (jang dilahirkan dinegeri Belanda atau djadjahannja sebelomnja tanggal 1 Juli 1893 dari orang toea jang bertempat tinggal disana, djikalau mereka itoe doeloe tidak disamakan (gelijkgesteld) sama bangsa Europa) pada hari terseboet (1 Juli 1893) tidak dianggap masoek golongan bangsa Belanda lagi;
4. Semoea orang² lainnja jang dilahirkan dinegeri Belanda atau djadjahannja sebelomnja tanggal 1 Juli 1893, dari orang toea jang bertempat tinggal disana, pada hari terseboet djoega menoeroet wet tentang kebangsaan Belanda (wet op het Nederlandschap) teroes tetap masoek golongan bangsa Belanda.

Dalam golongan terseboet di No. 4 ini djadinja termasoek djoega orang² Djerman, Prantjis, Inggris, Room d.s.b., jang di lahirkan di Hindia-sini sebelomnja tanggal 1 Juli 1893 dari orang toea, jang bertempat tinggal disini, selandjoetnja djoega: orang boemipoetra dan timoer asing, jang sebelomnja tanggal 1 Juli 1893 di samakan (gelijkgesteld) pada bangsa Europa, dan lagi, menoeroet kami poenja pemandangan djoega: bangsa timoer asing jang pada tanggal 1 Juli 1893 beragama Kristen dan jang dilahirkan ditanah ini sebelomnja tanggal 1 Juli 1893 dari orang toea, jang bertempat tinggal disini. Orang² terseboet itoe semoea masoek dalam golongan bangsa Belanda, sebagai jang dimaksoedkan oleh wet tentang kebangsaan Belanda.

Disini haroes diperingatkan, bahoela anak-tjoetjoenja orang² terseboet dalam No. 1, 2 dan 3 diatas ini jang dilahirkan sesoedahnja tanggal 1 Juli 1893 tidak masoek golongan bangsa Belanda; bisanja mendapat ini kebangsaan (Nederlandschap) hanja djika bisa mentjoekoepi semoea ketentoean-ketentoean tentang hal itoe terseboet dalam wet op het Nederlandschap. Tapi sebaliknja anak tjoetjoenja jang sah dari orang² jang terseboet

di no. 4, jang dilahirkan sesoedahnja tanggal 1 Juli 1893, termasoek dalam golongan bangsa Belanda, (inilah salah satoe dari hal² bagaimana Nederlandschap (kebangsaan Belanda) bisa didapati lantaran dari kelahiran, menoeroet wet tentang kebangsaan Belanda.

B. *Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, onderdanen-boekan bangsa Belanda, toeroet golongan boemi poetra.*

Ini gelongan — jang terbesar sendiri — oemoemnja boleh dibandingkan dengan bangsa „Inlanders”, tapi ada djoega perbedaannja. Dibawah ini dengan pendek akan ditoendjoekan beda-bedanja.

Menoeroet lid ke 3 dari art. 163 I.S. maka ketentoean² boeat bangsa boemi-poetra didjalankan oentoek semoea orang boemi-poetra, jang tidak masoek toeroet golongan bangsa lain, dan djoega berlakoe oentoek orang², jang doeloenja toeroet golongan bangsa lain, tapi laloe mentjampoerkan dirinja dalam golongan boemi-poetra.

Pada permoelaän ini karangan soedah ditoendjoekan, bahoela golongan „Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders” itoe ada lebih ketjil dari golongan „Inlanders” lantaran golongan jang pertama hanja menoeroet onderdanen (kawelo²) sadja, djadi jang boekan Nederlandsch-onderdaan tidak bisa toeroet disitoe, sedang sesoenggoehnja tidak semoea „Inlander” djoega djadi hambanja keradjaän Belanda (Nederlandsch onderdaan). Tapi ini perbedaan didalam praktik tidak dikenali, sebab bangsa boemi-poetra, jang boekan Nederlandsch-onderdaan itoe hanja ada sedikit sekali.

Ada hal lain lagi, jang menjebabkan: golongan „Inheemsche Onderdanen-niet-Nederlanders” itoe lebih ketjil dari golongan „Inlanders”. Terangnja begini: menoeroet lid ke 3 dari art. 163 I.S. maka djoega di itoeng masoek golongan „Inlanders”: semoea orang² jang doeloenja toeroet golongan bangsa lain, tapi laloe mentjampoerkan dirinja dalam golongan „Inlanders”. Oempamanja seorang Belanda, jang dalam keadaan hidoepnja tjampoer dengan bangsa boemi-poetra, di anggap mendjadi „Inlander”. Tapi dalam hal kebangsaan ia masih tetap toeroet golongan bangsa Belanda, sebab semoea hal² jang bisa membikin hilangnya Nederlandschap (kebangsaan Belanda) soedah diten-toekan dalam wet op het Nederlandschap, sedang hal terseboet diatas ini (mentjampoerkan diri dalam bangsa „Inlanders”) tidak terseboet dalam itoe ketentoean. Djadi „Inlander” sematjam itoe djoega masih tetap „Nederlander”; begitoe-lah ia, meskipoen soedah djadi „Inlander” tidak termasoek golongan „inheemsche Onderdanen-niet-Nederlanders”, tapi termasoek golongan „Onderdanen-Nederlanders”. Inilah hal loear biasa, sebagaimana terseboet diatas, waktoenja membijarkan sub A. jaitoe ada kalanja seorang „Neder-

lander" tidak termasuk dalam golongan „Europeanen", sedang oemoemnja „Nederlanders" itoe djoega „Europeanen".

Ada hal jang menjabkan: golongan „inheemsche Onderdanen-niet-Nederlanders" mendjadi lebih besar dari pada golongan „Inlanders" jaitoe dikalau orang boemi poetra disamakan (gelijkgesteld) pada bangsa Eropa. Ini gelijkestelling tidak merobah pembagaan bangsa² dalam golongan² onderdaan (jaitoe pembagaan boeat mendjalankan, pengatoeran kiesrecht.) Djadi seorang Inlander jang lantaran dari gelijkestelling masoek dalam golongan „Europeanen" itoe sebagai onderdaan masih tetap toeroet pada golongan „inheemsche Onderdanen-niet-Nederlanders".

Perkataän „gelijkestelling" diatas ini menoeroet pengatoeran lama, tapi sekarang meskipoen namanja soedah lain. di dalam omongan masih sering terpake. Namanja jang betoel, menoeroet lid ke 5 dari art. 163 I. S.: „toepasselijk-verklaring van de bepalingen voor Europeanen" (menggoenakan ketentoean² boeat bangsa Eropa atas bangsa lain.)

C. *Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.*
(*onderdanen boekan bangsa Belanda, toeroet golongan bangsa asing*),

Ini golongan boleh dibandingkan dengan golongan² „Vreemde Oosterlingen" (bangsa timoer asing), tetapi disini djoega ada perbedaan jang penting.

Menoeroet lid ke 4 dari art. 163 I. S. „maka bangsa timoer asing jaitoe; semoea orang jang tidak termasuk golongan bangsa Eropa atau bangsa boemi-poetra. Didalam praktik boleh dikatakan; bangsa timoer asing itoe terdjadi dari bangsa Tiong Hwa, Hindoe dan Arab.

Diantaraja golongan „Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders" dan „Vreemde Oosterlingen" ada perbedaan² jang semoea dengan perbedaan antara golongan „inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders", dan „Inlanders", Banjaklah „Vreemde Oosterlingen" jang boekannya „Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders", sebaliknya banjak djoega „Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders" jang tidak termasuk golongan „Vreemde Oosterlingen". Akan tetapi perbedaan diantaraja „Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders" dan „Vreemde Oosterlingen" ada lebih penting dari perbedaan diantaraja „inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders" dan „Inlanders".

Sebagaimana tadi soedah diterangkan, maka banjaklah „Vreemde Oosterlingen" jang tidak termasuk golongan „Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders", jaitoe bangsa timoer asing jang boekan Nederlandsch onderdaan, djadi oemoemnja; jang dilahirkan diloea Hindia Belanda.

Sebaliknya banjaklah „uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders" jang tidak termasuk golo-

ngan „Vreemde Oosterlingen", pertama jaitoe Vreemde Oosterlingen, jang disamakan (gelijkgesteld) dengan Europeanen; mereka ini djadi Europeanen (boekan Vreemde Oosterling lagi), tapi sebagai onderdaan mereka tetap toeroet golongan „uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders", Kedoea jang masoek golongan „uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders" jalah: bangsa Eropa asing (boekan Belanda), jang toeroet golongan Nederlandsch-onderdanen, misalnja bangsa Prantjis, Inggris, Djerman, Room d. s. b. jang dilahirkan ditanah Hindia sini. Djadi ini orang² perihalnya pilih memilih (actief dan passief kiesrecht) di-itoeng masoek golongannya bangsa Tiong Hwa, Arab dan Hindoe, Soenggoeh ini keadaän amat mengherangkan, sebab perasaän, keboetoeahan dan kepentingan lain² dari mereka itoe kabanjakan ada sama dengan kepentingannya bangsa Belanda, dan lain dengan kepentingan bangsa Tiong Hwa d.s.b. Kami mengira, bahoea waktoenja membikin pengatoeran itoe, jang membikinja tidak mengira, jang pengatoeran terseboet akan menimboelkan kegandjilan tadi.

Pada pengabisan ini karangan patoetlah kami dengan pendek menerangkan dimana pengatoeran itoe seharoesnja dirobah.

Lebih doeloe kami menjatakan memandang betoel kalau hak boeat menilik (dipilih) itoe hanja diberikan pada Nederlandsche Onderdanen (hambanja kerdjaän Belanda) sadja, sebagaimana peratoeran sekarang ini. Tapi kita memandang perloe sekali — dengan mengingat batas onderdaan tadi — peratoeran dirobah. Djikalau membikin pembagaan baroe haroeslah ambil alasan dari kepentingannya (perasaännja, keboetoeannja) masing² orang, jang hendak diberi hak me-(di-)pilih itoe dan semoea orang jang sama kepentingannya (belangen) haroes di koempoelkan djadi satoe golongan. Boleh djadi peratoeran jang berdjalan sekarang ini bermaksoed — beralasan — begitoe djoega, tapi dalam praktiknya ada lain sekali.

Di tanah Hindia Belanda ada 3 golongan orang², jang masing² didalam golongannya sendiri kebanjakan sama kepentingannya, jaitoe golongan² menoeroet wet: bangsa Eropa, boemi-poetra dan timoer asing. Menoeroet alasan² itoe oentoek menentoeakan hak pilih memilih. kita laloe mendapat 3 golongan: 1 onderdanen-bangsa Eropa, 2 onderdanen-bangsa boemi-poetra dan 3 onderdanen-bangsa timoer asing. Djikalau pembagaan ini di terima, maka bangsa Eropa jang mentjampoerkan dirinja didalam golongan boemi-poetra akan toeroet mendjatoehkan soearanja (stemmen) sama² bangsa boemi-poetra (begitoelah seharoesnja!), kalau menoeroet peratoeran sekarang sama² bangsa Belanda. Bangsa boemi-poetra dan timoer asing jang disamakan dengan bangsa Eropa (Gelijkgesteld) — jang sekarang toeroet sama golongan „inheemsche

onderdanen-niet-Nederlanders dan uitheemsche onderdane-niet-Nederlanders akan toeroet njètèm (memilih) sama² dengan bangsa Europa, itoepon djika mreka tadi djoega termasoe golongon Nederlandsche onderdaan. Memang betoelja haroeslah begitoe, sebab gelijkstelling itoe mistinja hanja di idzinkan pada orang, jang melihat keadaän dan perassaän (kepentingannja) perloe dimasoe kan dalam golongan bangsa Europa.

Begitoe djoega orang² bangsa Inggris, Prantjis dsb. jang dilahirkan disini, jang sekarang didjadikan satoe golongan dengan bangsa Tiong Hwa, Arab dan Hindoe jang dilahirkan disini, — akan termasoe kan dalam golongan „onderdanen-Europeanen” dan laloe toeroet njètèm sama² dengan bangsa Belanda.

Mr. W. J. BLAISSE.

BIBLIOTHEEK.

De boeken van de bibliotheek der Vereeniging worden op aanvraag kosteloos ter leen verstrekt. Een opsomming van de aanwezige boeken is opgenomen op blz. 2 van den omslag van de aflevering van 16 December j.l.

Schenkingen van boeken, ook gebruikte, ten behoeve van de bibliotheek zullen in dank worden aanvaard.

Ontvangen boekwerken.

Dr. J. van Beusekom „De Indische Provincie”. uitgegeven bij J. B. Wolters' Uitgeversmaatschappij N. V. Groningen — Den Haag — Batavia — 1933, Prijs f 3,90.

De literatuur op staatsrechtelijk gebied werd kort geleden verrijkt met een onder bovenstaanden titel uitgegeven proefschrift. Het boekwerk draagt den ondertitel „Inleiding tot het Nederlandsch-Indisch provinciaal recht”, waarmee de eigenlijke titel van het boek wat nader tot deszelfs inhoud wordt gebracht. Van den titel zou men n. l. kunnen zeggen, dat de vlag de lading niet geheel dekt. We zouden immers onder den ruimen titel van „De Indische Provincie” kunnen verwachten een beeld „ten voeten uit” van deze autonome gemeenschap, zooals van Poelje dat in zijn drie-deelig boekwerk „De Nederlandsche Gemeente” van de gemeenten in Nederland heeft willen doen. Geeft dit laatste boekwerk echter in hoofdzaak het leven en werken der Nederlandsche gemeenten te zien en wordt daarin weinig aandacht geschonken aan de wettelijke bepalingen die haar bestaan beheerschen, het boek van Dr. van Beusekom wijdt zich bijna geheel aan de laatstbedoelde rechtsregels en bevat dan ook meer een commentaar (in den besten zin van dit woord) op de bepalingen van de provincie-ordonnantie en wat daarmee direct samenhangt, in den trant van van

Leeuwens „Provinciale wet”. Kortom, wij bedoelen hier te zeggen dat de titel van het proefschrift om een voorbeeld te noemen, beter „De Provincie-ordonnantie” had kunnen luiden.

De vraag of aan een dergelijk boekwerk naast het reeds bestaande van Westra „Nederlandsch-Indisch Provinciaal Recht” behoefte bestond, moeten wij bij een proefschrift eigenlijk niet stellen, doch nu dit proefschrift algemeen verkrijgbaar is gesteld, kan wel gezegd worden dat het boek van Westra reeds verschenen is in 1925, dus vóódat de eerste provincie haar bestaan had aangevangen. Het boek van van Beusekom heeft daarop dus dit voor, dat rekening kan gehouden worden met reeds bestaande lichamen.

Om thans nader op den inhoud van het proefschrift te komnn, merken we direct op, dat daarvan veel goeds te vertellen is. Op klare en prettige wijze wordt ons een overzicht van inhoud en beteekenis der provincie-ordonnantie-bepalingen en wat daarmee nauw verband houdt gegeven, nadat in hoofdstuk I de naam, de wijze van instelling en het grondgebied van de provincie zijn besproken.

Van ruimheid van blik getuigt bijv. de verhandeling over de kwestie autonomie-medebewind op de bladz. 96 e.v. Onwillekeurig denkt men bij het lezen daarvan dat dit onderwerp in Indië feitelijk nooit tot een vraagstuk zou zijn geworden, indien men hier te lande de veel gecompliceerder Nederlandsche verhouding tusschen provincie en gemeente eenerzijds en het Rijk anderzijds — men denke hier aan het groote verschil in oorsprong der autonome lichamen en de koloniale verhoudingen — geheel buiten de deur had kunnen houden.

In (of misschien juist; dank zij) deze beschouwingen over autonomie-medebewind krijgen we in hoofdstuk V „De bevoegdheden en verplichtingen van de provinciale besturen” nog eenigermate een idee van wat er in het provinciaal huishouden omgaat; wij bedoelen daar waar de schrijver de verschillende onderdeelen der, — voornamelijk in de instellingsordonnantie — aan de provinciën opgedragen taak toetst aan de vraag: „autonomie op medebewind?”

Overigens blijven, door den beperkten opzet van het werk, verschillende vraagstukken uit het leven der provinciën geheel of bijna geheel buiten beschouwing. Wij noemen bijv. de kwestie van scheiding van het voorzitterschap van den raad van het gouverneursambt, splitsing van het secretarisambt (landstaak en provinciale taak), werkverdeling in het College van Gedeputeerden, de instructie voor dat College (art. 25 P.O.), de invloed van het centrale bestuur in den provincialen raad (door verkiezing en benoeming van ambtenaren van dat bestuur in den raad), om nog maar niet te spreken van de dieper liggende vragen

over de beteekenis der provinciën voor de Indische maatschappij, de waardeering en de belangstelling (beter: het gebrek daaraan) voor de provinciën bij de verschillende bevolkingsgroepen in Nederlandsch-Indië.

Enkele kleine onjuistheden willen we hier nog (met het oog op verbetering in een eventueelen herdruk) vermelden. Zoo op blz. 71 de vermelding dat van art. 33 P. O. is gebruik gemaakt om algemeene ontvangers enz. hun tusschenkomst te doen verleenen voor betalingen en ontvangsten van gelden der provincie. De beschikking steunt, zooals de op blz. 71 voorkomende noot trouwens reeds aangeeft, op art. 81 P. O. — Op blz. 226 wordt gezegd dat het eigen belastinggebied der provinciën slechts wordt gevormd door de bevoegdheid tot heffing van wegen- en motorrijtuigenbelasting. Dit was juist voor 1932 en vorige jaren, doch door de invoering der centrale motorvoertuigenbelasting Java en Madoera met ingang van 1933 als landsbelasting is dit veranderd. De bedoeling van artikel 89 P. O. met betrekking tot den post voor onvoorziene uitgaven is den schrijver niet geheel duidelijk geworden, hetgeen niet te verwonderen is bij de ongelukkige redactie van dat artikel. De Raad beslist zonder voorafgaand hoogere toezicht over „onvoorzien”.

Met dit alles wordt in geen enkel opzicht bedoeld den schrijver van „De Indische Provincie” te kort te doen in de hem ongetwijfeld toekomende hulde voor zijn ernstigen en weldoordachten arbeid. Uit alles merkt men, dat aan het schrijven een grondige bestudeering van de stof is voorafgegaan.

Wij hopen en verwachten dan ook dat velen uit dit degelijk boek de noodige kennis omtrent het Ned.-Indisch provinciaal recht zullen verwerven.

P.

Korte inhoudsappgave uit andere periodieken.

Gemeentebestuur, 13e jaargang No. 10.

Vergunning of concessie? Na er op te hebben gewezen dat de inhoud van een vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Haarlem op zeer duidelijke wijze aantoont, tot welke begripsverwarring — met alle gevolgen van dien — aanleiding kan geven het nuchtere feit, dat noch het burgerlijk recht noch het administratief recht met eenige scherpheid van terminologie uiteen houdt de verschillende vormen van overheidsbewilliging als ontheffing, dispensatie, afwijking, vergunning, verlof, machtiging, toestemming, concessie en dergelijke en met name de beide vormen van overheidsbeschikking welke in het juridisch spraakgebruik plegen aangeduid te worden met de termen „vergunning” en „concessie”, geeft Mr. P. J. Kallen aan de hand van de prachtig geslaagde proeve van eene stelsel-

matige rubriceering van de verschillende vormen van overheidsbewilliging, welke Prof. Mr. Dr. C. W. van der Pot leverde op de vergadering 1927 van de Nederlandsche Juristenvereeniging een uiteenzetting van de begrippen „vergunning” en „concessie”.

Opcenten Gemeentefondsbelasting. Aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek van 31 Augustus 1933 afl. 8 zijn o. m. de volgende gegevens ontleend: Het aantal gemeenten, dat geen opcenten op de Fondsbelasting heft, is gedaald van 317 op 113. Verder blijkt een sterke daling in het aantal gemeenten, dat een aantal opcenten hief niet hooger dan 60. Terwijl toch voor het belastingjaar 1931/1932 791 gemeenten opcenten hieven die niet boven de 60 uitgingen, waren er dat voor 1933/1934 nog slechts 372. Het aantal gemeenten, dat tusschen 60 en 80 opcenten hief, bleef in die jaren ongeveer gelijk, maar daarboven kwam de groote stijging. De gemeenten met dat „normale” maximum van 80 opcenten klommen in aantal van 208 tot 375. Die met het absolute maximum van 100 opcenten stegen van 30 tot niet minder dan 266 gemeenten.

PERSONALIA.

Benoemd:

tot provinciaal veearts in de residentie Madioen
J. L. J. G. van Gendt.

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Artikelen voor het orgaan. Het Bestuur heeft het honorarium der artikelen in het orgaan vastgesteld op f 10.— voor de eerste bladzijde druks, f 8.— voor de volgende bladzijde druks, f 6.— voor de daarop volgende bladzijde druks en voor elke bladzijde druks meer f 5.—. Gedeelten eener bladzijde zullen naar evenredigheid worden gehonoreerd.

Voor correspondenties, waarbij van raadspublicaties gebruik wordt gemaakt, stelt het Bestuur het honorarium vast.

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift, dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op den 20en der voorafgaande maand, copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand.

Het Bestuur der Vereeniging voor Locale Belangen is samengesteld als volgt: G. de Raad, Voorzitter, H. J. Drost, Secretaris, F. W. M. Kerchman, Penningmeester allen te Semarang; Ir. Th. Karsten, R. A. A. Wiranata Koesoema en Ir. J. E. A. von Wolzogen Kühr te Bandoeng, Mr. P. A. Blaauw en Ir. E. A. Voorneman te Batavia, Mr. J. M. Wesselink te Medan, Dr. Ir. Han Tiauw Tjong en Rd. Slamet te Semarang, Mr. W. H. van Helsdingen en Mr. R. Ng. Soebroto te Soerabaia.